

Fingerplanen skal styrkes, hvis den regionale udvikling skal lykkes

Hvis vi forsat skal kunne bruge Fingerplanen som planværktøj til at løse fremtidens udfordringer for hovedstaden, så bliver vi nødt til at samle os på tværs af kommunerne i et stærkt regionalt samarbejde.

Af direktør David Meinke, Center for Regional Udvikling, Region Hovedstaden

Den første Fingerplan for Hovedstadsregionens udvikling så dagens lys i 1947 og var banebrydende for sin tid. Den har været med til at sikre mange af de kvaliteter, som gør hovedstadsområdet attraktivt, såsom adgang til grønne områder og en velfungerende infrastruktur tæt på boliger og arbejdspladser. Fingerplanen udgør stadig et stærkt fundament for den regionale udvikling, da den sammen med planloven fastsætter de overordnede rammer for kommunernes fysiske planlægning i hovedstadsområdet. Men vi skal allerede nu til at finde plads til endnu flere borgere i hovedstadsregionen, og det kræver et stærkt samarbejde.

Der er rift om pladsen, og det gælder især i hovedstadsregionen

En tredjedel af Danmarks befolkning bor i hovedstadsregionen på blot 6 procent af landets samlede areal – inkl. Bornholm. Vores analyser viser, at vi i 2035 vil være 20 procent flere borgere i regionen, der har behov for plads til at bo, leve, arbejde og uddanne sig. Derudover er der rigtigt meget transport, som går ind og ud af regionen.

Tilbage i 2017 vurderede Teknologirådet, at der er planlagt for 140 procent af Danmarks areal frem mod

”Derfor må vi samle os om vores fælles planressourcer, som vi har i både regionen og i kommunerne og styrke samarbejdet på tværs af sektorerne og planmyndigheder.”

2050. Faktisk burde Danmark næsten udvides en halv gang så meget, hvis vi skal realisere de planer, der er lagt for landbrug, natur, energi, råstofindvinding, infrastruktur, erhverv, boligområder osv. Det ser vi endnu tydeligere i Region Hovedstaden, hvor der er rift om arealerne – med Lynetteholmen som et tydeligt eksempel på en løsning på den store arealudfordring. Derfor må vi samle os om vores fælles planressourcer, som vi har i både regionen og i kommunerne og styrke samarbejdet på tværs af sektorerne og planmyndigheder.

Kampen om arealet er i gang

Dilemmaerne er store. Klima- og energikrisen kræver, at vi gør plads til langt mere vedvarende energiproduktion og anlæg. Samtidig oplever vi vildere vejr. Det blev endnu engang tydeligt, da vi sidste sommer var vidne til massive oversvømmelser i Tyskland og Belgien skabt af ekstreme skybrud. Der er behov for at tilpasse kyststrækninger og vandoplande mod klimahændelser som oversvømmelser – det kræver også areal.

Vi har brug for at komme rundt i regionen til arbejde, uddannelse, fritidsaktiviteter og til familie og venner. Når vi bliver flere borgere, så vil behovet for infrastruktur som veje, skinner og cykelstier øges, men også behovet for parkeringspladser, ladestander og brintstationer til en grøn omstilling af transporten kræver plads. Pladsen på vejene er allerede trang. Det ved alle, der dagligt pendler i hovedstadsregionen.

Det skal vi håndtere samtidig med, at vi tager hensyn til at biodiversiteten. Hovedstadskommunerne er

Region Hovestanden faciliterer dialog og understøtter arbejde med at inddrage forskellige aktører og fagligheder i projekter, som går på tværs af kommunegrænser. Blandt andet i forhold til fælles kystbeskyttelse.

**”For vi har behov for plads – plads til energi-
produktion, plads til
boliger, hverdagsliv
og natur til både dyr
og mennesker.”**

Eksempel: Kystbeskyttelse

Vi har allerede en god og lang erfaring med at facilitere dialog og med at inddrage forskellige aktører og fagligheder i projekter, som går på tværs af kommunegrænser. Vi har blandt andet været med til at støtte fælles kystbeskyttelse langs de tre kommuner, Halsnæs, Helsingør og Gribskov i 'Nordkystens Fremtid'. Vi har igangsat og finansieret supercykelstierne, som styrker den tværgående mobilitet i regionen og i samarbejde med 33 kommuner, 11 forsyningsselskaber og vidensinstitutioner udarbejdet en fælles strategisk energiplan for hele hovedstadsområdet.

Den første Fingerplan blev til på initiativ af Dansk Byplanlaboratorium. Derfor er vi glade for, at Dansk Byplanlaboratorium og en række andre aktører har taget Fingerplanen 2.0 op igen. Vi ser frem til at deltage i den tværgående dialog om hovedstadsregionens udfordringer og potentialer. For vi har behov for plads – plads til energiproduktion, plads til boliger, hverdagsliv og natur til både dyr og mennesker. Kun i fællesskab kan vi finde løsningerne.

blandt de kommuner, der har færrest grønne områder i forhold til antal indbyggere, og størrelsen på de grønne områder kan ikke følge med befolkningstilvæksten. Vi skal prioritere vores naturområder og sikre kvaliteten af dem.

Løsningerne skal findes på tværs

Hvordan vi reagerer og forhåbentlig bidrager til at løse de både globale og også meget lokale kriser, vil have en afgørende betydning for, hvordan vores liv vil se ud både på den korte, men også på den længere bane. Den helt grundlæggende udfordring er, at vi mangler plads til at rumme alt det, vi gerne vil. Hvordan og hvem skal foretage prioriteringen mellem de forskellige anvendelser, når arealerne er knappe? Og under hvilke forudsætninger – på bekostning af hvilke områder og bliver det efter først-til-mølle-princippet?

Fælles for udfordringerne er, at de er grænseoverskridende; oversvømmelser kender ikke kommunegrænser, trafikstrømme og natur-

korridorer går på kryds og tværs, og udbygningen af vores vedvarende energisystem sker mest optimalt, hvis vi samarbejder på tværs af offentlige og private skel.

Der er behov for multifunktionalitet i planlægningen, således at vore arealer kan bruges til flere forskellige formål. Det kunne for eksempel være tidligere råstofgrave, der omdannes til natur med plads til kultur- og fritidsaktiviteter og samtidig øger biodiversiteten. Det kunne også være stationer, som omdannes til reelle mobilitetsknudepunkter med plads til biodiversitet og til at håndtere de større regnmængder.

I Region Hovedstaden har vi derfor sammen med CONCITO taget initiativ til et regionalt projekt 'Fremtidens arealanvendelse'. Målet er at få mere viden om, hvordan vi får en mere bæredygtig anvendelse af regionens arealer, i projektet inviterer vi borgere, aktører og beslutningstagere til dialog om, hvordan vi kan opnå målene sammen.